

АНОТАЦІЯ

Марків Кирило Михайлович. **Універсалізм творчої постаті Олександра Станка в контексті одеської музичної школи.** – Наукове обґрунтування творчого мистецького проєкту, поданого на здобуття ступеня доктор мистецтва (спеціальність 025 – Музичне мистецтво, галузь знань 02 – Культура і мистецтво). Одеська національна музична академія імені А.В. Нежданової, Міністерство культури та інформаційної політики України. Одеса, 2022.

Творчий мистецький проєкт направлений на поповнення науково-історичних досліджень в історії скрипкового виконавства м. Одеси, а саме, на вивчення феномену універсалізму Олександра Олександровича Станка, скрипаля-соліста, видатного педагога, діяча, композитора, багаторічного завідувача кафедрою струнних інструментів ОНМА ім.А.Нежданової, скрипкову школу і метод якого наслідує в другому поколінні сам позивач.

Поєднання творчої та наукової складових розкривається через висвітлення актуальних рис діяльності музичних митців сьогоденної епохи, в якій універсальність стає необхідною рисою.

Творча складова проєкту представлена різноманітними концертними програмами різних жанрів. Так були проведені цикли концертів з Одеським національним філармонійним оркестром в Римо-Католицькому Соборі «Ода Незламності», в якому відбулись концертні виступи К. Марківа як соліста та диригента. В програмі твори Й. Гайдна, Ф. Дев'єна, Б. Бартока, М. Лисенка (травень, червень 2022 року). 30 травня у Малій залі Одеської філармонії імені Д. Ойстраха в рамках творчого мистецького проєкту К. Марківим представлений концерт музики одеських композиторів «Три одеські сонати», де прозвучали Сонати для скрипки і фортепіано композиторів двох поколінь – Я. Фрейдліна, А. Томльонової, О. Красотова, а також концертна лірична п'єса Олександра Станка «Імпровізація» (партія фортепіано - Тетяна Моторна). 1-го липня 2022 року у Великій залі Одеської філармонії імені Давида Ойстраха в рамках циклу «Ода Незламності» з Національним

симфонічним оркестром прозвучав Подвійний концерт для скрипки та гобою Й. С. Баха. У липні 2022 року у іншому циклі філармонійних концертів «Вічне та класичне», були виконані багато сольних творів для скрипки та твори для скрипки у супроводі органу. 25-го листопада 2022 року у великій залі Одеської обласної філармонії ім Д. Ойстраха у виконанні К. Марківа була представлена прем'єра в Одесі - твір для скрипки з оркестром «Буча. Lacrimosa» кийівської композиторки Вікторії Польової. Таким чином творча складова проекту презентує універсальність музичної діяльності позивача в наслідуванні універсальності творчої постаті Олександра Олександровича Станка, свого визначного старшого попередника в музичному родоводі.

В науковому обґрунтуванні досліджується феномен універсальності творчої особистості Олександра Станка з розглядом його різнобічної діяльності та творчості в простеженні історичних зв'язків чеської та української скрипкових шкіл на тлі загальнокультурних процесів м. Одеси та України в цілому. Таким чином науковим завданням дисертації є також виявлення джерел методики викладання, педагогічних засобів, наслідувальність традицій, зокрема, чеських скрипалів, узагальнення уявлень про композиторський доробок митця, приналежність його до авторів традиціоналістського складу. Наукова новизна дослідження позначається тим, що вперше предметом спеціальної уваги стають різні грані творчості Олександра Станка – виконавця, педагога, блискучого методиста, композитора у їх сукупності в контексті історії одеської та української музичної культури. Зібрано, проаналізовано, науково осмислено і введено в ужиток українського музикознавства масив історичного, наукового, біографічного, фактологічного і музичного матеріалу, що стосується значного представника українського музичного мистецтва і розкриває його багатогранну творчу діяльність в контексті проблеми універсалізму особистості.

У Розділі I «Скрипкове мистецтво в Україні та його особливості в Одесі в другій половині XIX – першій половині XX століть» проаналізовані

народна та професійна традиція гри на скрипці в Україні. Визначені історичні витoki та роль чеських музикантів у розвитку одеської скрипкової школи, окремий підрозділ присвячений наслідуванню традицій виконавцями та педагогами в розвитку музичної школи Одеси.

Розділ II присвячений педагогічній діяльності Олександра Олександровича Станка в річищі загальнокультурного процесу ХХ століття. Два його підрозділи досліджують сам феномен універсальної творчої особистості та вплив на наступні покоління скрипалів, виконавців, педагогів, музичних діячів, а також викладацьку, методичну та наукову діяльність Олександра Олександровича та роки його керування кафедрою струнних інструментів в Одеській Національній музичній Академії ім. А. Нежданової.

Найбільш розвинутим видається Розділ III, в якому аналізується різнонаправлена композиторська спадщина Олександра Станка на тлі одеської композиторської школи середини ХХ століття в протиставленні авангарду та традиціоналізму, скрипкове мистецтво у виконавській та композиторській авторській творчості ХХ століття. Окрім підрозділів, присвячених окремим концертним п'єсам О.Станка, виокремлюється підрозділ присвячений збіркам етюдів та скрипкових вправ як стимулу у розвитку віртуозності в художньому потенціалі скрипки. В цих збірках, особливо у «25-ти етюдах на українські теми» О.Станко предстає справжнім майстром педагогіки мудро поєднуючи технічні прийоми гри з мелодійним чуттям, направленим у глибини національного фольклору та вправами на композицію.

Особистість музиканта широкого профілю – універсального митця – це відповідь на виклики сучасної дійсності ХХІ століття, що вимагає переосмислення традиційних уявлень про професію музиканта, її місце і роль в суспільстві. Таким чином творча постать О.Станка представляється сьогодні і предметом дослідження феномену і взірцем для наслідування кращих надбань минулого покоління музикантів. Соціальний запит, зацікавленість суспільства в широко освічених фахівцях такого плану дає

підставу для більш пильного і глибокого наукового дослідження розглянутої проблеми і пошуку нових педагогічних технологій для її ефективного вирішення.

Ключові слова: універсалізм особистості, одеська скрипкова школа, О. Станко, чеська скрипкова школа, український композитор, педагог, виконавець.